

Versterkte Drentse Aanpak Ondermijning
2026-2027 (DAO 2.0)

Februari 2026

Voorwoord van de bestuurlijk portefeuillehouder DAO

Op 2 februari 2024 deden we als Drentse gemeenten, provincie en waterschappen gezamenlijk een stap naar voren in de aanpak van ondermijning. We hebben ons destijds gecommitteerd aan de Drentse Aanpak Ondermijning (DAO) waarvan ik de bestuurlijk portefeuillehouder ben. Wat begon als een gezamenlijke ambitie, is uitgegroeid tot een stevige samenwerking. Er is een goede basis gelegd voor de aanpak, het onderwerp staat hoog op de bestuurlijke agenda en het aantal meldingen via Meld Misdaad Anoniem over mogelijke ondermijning is fors gestegen.

Belangrijke stappen gezet

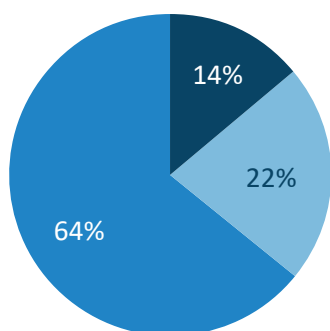
We kunnen concluderen dat er in de afgelopen twee jaar belangrijke stappen zijn gezet in het op orde krijgen van de basis. De door de provincie beschikbaar gestelde middelen waren en blijven belangrijk en dragen bij aan onze gedeelde ambities. Hoewel het altijd enigszins arbitrair is om resultaten te kwantificeren, kunnen we wel een helder beeld schetsen over de realisatie van de ambities.

Ik ben trots om te zien dat verreweg het grootste deel van de DAO-ambities voor de gemeenten inmiddels is gerealiseerd of momenteel in uitvoering is.

- Verhogen bewustwording: 82% van de ambities gerealiseerd of momenteel in uitvoering.
- Informatiepositie: 90% van de ambities gerealiseerd of momenteel in uitvoering.
- Beleid & handhaving: 86% van de ambities gerealiseerd of momenteel in uitvoering.
- Weerbare overheid: 92% van de ambities gerealiseerd of momenteel in uitvoering.

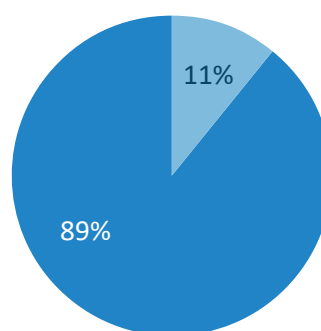
Op het gebied van communicatie/ bewustwording zijn de nodige acties ondernomen zoals het project 'De boer op', een campagne tegen mensenhandel/uitbuiting en meerdere Meld Misdaad Anoniem campagnes. Als we naar de ambities voor specifiek de gemeenten kijken, blijkt dat 86% van de ambities is gerealiseerd, c.q. momenteel in uitvoering is.

DAO ambities gemeenten

■ Gerealiseerd ■ In uitvoering ■ Niet gerealiseerd

DAO ambities provincie

■ Gerealiseerd ■ In uitvoering

Voor de provincie geldt dat inmiddels alle voor haar geldende ambities zijn gerealiseerd of in uitvoering zijn. De balans voor de waterschappen wordt de komende tijd verder opgemaakt.

Verdiepen, versterken en verbreden

De aanpak van (de effecten van) georganiseerde criminaliteit vraagt om een lange adem. De resultaten die de afgelopen periode zijn behaald, vormen een stimulans om door te gaan met de realisatie van de eerder gestelde ambities. Tegelijkertijd is dit het moment om de aanpak te verbreden door nieuwe inhoudelijke thema's toe te voegen. Zo willen we gerichter en zichtbaarder effect bereiken in de Drentse samenleving.

Daarom breekt nu een nieuwe fase aan: **een fase van verdiepen, versterken en verbreden**.

Voor 2026 en 2027 geven we dit in de **'Versterkte Drentse aanpak Ondernijning'** vorm door onze inzet te richten op de realisatie van zeven nieuwe ambities, waarvan een aantal themagericht is (zorgcriminaliteit, jonge aanwas en vastgoed). De aanpak van ondernijning wordt daarmee nadrukkelijk een organisatiebrede opgave. Naast de veiligheidsclusters gaan ook andere teams binnen de organisaties hierin een rol spelen. Ook portefeuillehouders die betrokken zijn bij de inhoudelijke thema's krijgen een rol binnen de DAO.

De strijd tegen ondernijning is geen tijdelijke campagne, maar een blijvende gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten, provincie, waterschappen, politie, justitie, het RIEC en maatschappelijke partners.

Eric van Oosterhout

Burgemeester van Emmen en bestuurlijk portefeuillehouder van de Drentse aanpak Ondernijning

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Samenhang met aanpak ondermijning door politie en RIEC	6
3. Ambities	7
4. Realisatie van de ambities	8
1. Basis op orde	8
2. Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving (DTH)	8
3. Wet Bibob	9
4. Weerbare overheid	10
<u>Inhoudelijke thema's:</u>	11
5. Zorgcriminaliteit	11
6. Jonge aanwas	12
7. Vastgoed	13
5. Financiën	15
 Bijlagen	
Bijlage 1: Governance	16
Bijlage 2: Ambities DAO 1.0	18
Bijlage 3: Samenwerking DAO en Drenthe tegen Mensenhandel	19

1. Inleiding

Vanaf het moment van ondertekening op 2 februari 2024 zijn belangrijke stappen gezet om de basis bij gemeenten, provincie en waterschappen verder te versterken. Daarbij gaat het onder andere om het verbeteren van regelgeving, het versterken van handhaving, het beter delen van informatie en het vergroten van bewustwording binnen de organisaties. Tegelijkertijd zijn gerichte acties uitgevoerd om inwoners weerbaarder te maken tegen ondermijnende criminaliteit.

Met de ‘Versterkte Drentse Aanpak Ondermijning’ die nu voor u ligt, zetten we de volgende stap. Dit document beschrijft waar de openbare besturen in Drenthe zich de komende twee jaar op richten. Ook beschrijven we de rol van onze belangrijkste samenwerkingspartners: de politie en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC).

Ondermijning gaat over de schadelijke effecten van georganiseerde criminaliteit op de samenleving. Criminelen maken daarbij misbruik van legale structuren en voorzieningen. Dat tast de eerlijke werking van onze samenleving aan en veroorzaakt schade aan economie, leefbaarheid, milieu en gezondheid. Een weerbaar openbaar bestuur is daarom een belangrijke pijler in de aanpak van ondermijning.

Voor de komende twee jaar hebben we zeven nieuwe ambities geformuleerd, waarvan een aantal themagericht is (zorgcriminaliteit, jonge aanwas en vastgoed). De aanpak van ondermijning wordt daarmee verder uitgebreid tot een brede opgave binnen de deelnemende organisaties.

In dit document zijn niet alleen de ambities vastgelegd, maar ook de activiteiten die nodig zijn om die te realiseren en de effecten die we willen bereiken. Daarnaast wordt de financiële onderbouwing van de DAO 2.0 beschreven. Hoe de wijze van samenwerking en de verdeling van rollen en taken in deze is vormgegeven, treft u aan in bijlage 1 bij dit ambitiesdocument.

Dit document vormt voor alle Drentse gemeenten, de waterschappen in Drenthe en de provincie de leidraad voor de inspanningen in de komende twee jaar.

2. Samenhang met aanpak ondermijning door politie en RIEC

De Drentse Aanpak Ondermijning richt zich op de bestuurlijke aanpak. Tegelijkertijd zijn er verschillende partners actief die vanuit hun eigen bevoegdheden en instrumenten bijdragen aan het tegengaan van ondermijnende criminaliteit. Hieronder wordt specifiek ingegaan op de rol van de politie en het RIEC.

Politie

De politie levert op verschillende manieren een bijdrage aan de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit. Naast de strafrechtelijke aanpak is het doel om de samenwerking tussen politie, openbaar bestuur en andere partners te versterken. De integrale aanpak zorgt ervoor dat verschillende partners elkaar aanvullen, ieder vanuit de eigen bevoegdheden.

Speerpunten zijn onder andere het voorkomen van jonge aanwas en het tegengaan van drugshandel en -productie. Daarnaast levert de politie een bijdrage aan gezamenlijk aangedragen ondermijningssignalen.

Preventie

De politie zet in op preventieve acties die meerdere doelen dienen: het vergroten van bewustwording in de samenleving en het stimuleren van meldingsbereidheid. Wanneer dat passend en noodzakelijk is, draagt de politie actief bij aan preventieacties die door samenwerkende instanties worden geïnitieerd.

Repressie

De politie reageert op meldingen van ondermijnende criminaliteit, zowel via aangeleverde signalen (zoals Meld Misdaad Anoniem) als via actief opgehaalde signalen uit wijken. Indien nodig wordt strafrechtelijk opgetreden. Het openbaar bestuur wordt via bestuurlijke rapportages geïnformeerd, zodat waar nodig aanvullende bestuursrechtelijke interventies kunnen volgen.

Integraal

De politie draagt actief bij aan de integrale aanpak door signalen aan te leveren en mee te werken aan gezamenlijke acties, zoals controles of actiedagen. Waar mogelijk en noodzakelijk wordt informatie gedeeld binnen de geldende kaders.

RIEC

Het RIEC Noord-Nederland ondersteunt regionaal partners bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dit met als doel de samenwerking te stimuleren en de overheid en maatschappij weerbaarder te maken om zo ondermijning tegen te gaan. Het RIEC opereert langs drie pijlers:

- Het versterken van de informatiepositie.
- Het vergroten van bewustwording en weerbaarheid.
- Het bieden van advies en ondersteuning. Het beschikbaar stellen van kennis en capaciteit aan partners die dat nodig hebben.

Het RIEC biedt ondersteuning aan alle convenantpartners en richt zich op een integrale aanpak van ondermijning via casuïstiek en fenomeenonderzoeken. Bestuurlijk advies, inclusief ondersteuning bij de Wet Bibob en bewustwordingstrainingen zijn belangrijke onderdelen.

Het RIEC draagt bij aan de bovengemeentelijke aanpakken, zoals de DAO, door ondersteuning en advies binnen de diverse gremia van de DAO.

3. Ambities

Onze 7 ambities voor de komende twee jaar zijn:

1. Basis op orde

Bij alle Drentse openbare besturen zijn bewustwording, informatiehuishouding, regelgeving en handhaving, weerbaarheid en communicatie op het niveau zoals beschreven in de DAO uit 2024.

2. Drentse samenwerking toezicht en handhaving (DTH)

In Drents verband zijn toezicht en handhaving gericht op ondermijnende criminaliteit vergroot en versterkt.

3. Wet Bibob

De Wet Bibob wordt door de Drentse openbare besturen consequent, optimaal en zichtbaar toegepast.

4. Weerbare overheid

De Drentse openbare besturen zijn zo goed mogelijk beschermd tegen criminele beïnvloeding, intimidatie, digitale dreigingen en ondermijnende activiteiten.

Inhoudelijke thema's:

5. Zorgcriminaliteit

Inwoners in Drenthe ontvangen de zorg waar zij recht op hebben doordat zorggelden rechtmatig worden besteed en fraude en criminaliteit worden bestreden.

6. Jonge Aanwas

Samen zorgen we ervoor dat ieder kind gezien wordt, gesteund wordt, en opgroeit in een omgeving die beschermt tegen criminele invloeden.

7. Vastgoed

Het gebruiken van vastgoed in Drenthe voor ondermijnende criminaliteit is bemoeilijkt.

4. Realisatie van de ambities

In deze paragraaf worden de 7 ambities van de DAO 2.0 verder uitgewerkt. Per onderwerp zijn een informerende tekst, de ambitie, de voorgenomen inzet en de beoogde effecten opgenomen.

1. Basis op orde ¹

Om slagvaardig te kunnen optreden tegen ondermijning is het essentieel dat openbare besturen hun eigen organisatie op orde hebben. De DAO uit 2024 was hier volledig op gericht. Daarin zijn 28 ambities geformuleerd binnen de thema's bewustwording, informatiehuishouding, regelgeving & handhaving, weerbaarheid en communicatie. In de afgelopen periode is binnen DAO-verband intensief gewerkt aan het realiseren van deze ambities.

Om goed in beeld te krijgen waar de betrokken instanties afzonderlijk staan, is – in aansluiting op de 0-meting begin 2024 – begin 2026 een 1-meting uitgevoerd. Deze meting laat zien waar verdere versterking nodig is om de basis op orde te brengen en te houden.

Daarnaast blijft structurele aandacht voor de basis noodzakelijk. Er moet continu worden gewerkt aan het actueel houden van regelgeving, het vergroten van bewustzijn en het verder versterken van de informatiepositie.

Ambitie

Bij alle Drentse openbare besturen is de bewustwording, informatiehuishouding, regelgeving & handhaving, weerbaarheid en communicatie, op het niveau zoals beschreven in de DAO uit 2024.

Wat gaan we doen om dit te bereiken?

De werkgroep DAO houdt ook in de komende tijd oog voor de basis. Daarbij kunnen twee specifieke aandachtspunten worden benoemd:

- Ondersteuning bieden aan de realisatie van alle nog openstaande ambities uit de DAO.

- Waar nodig worden geactualiseerde modellen/handreikingen ontwikkeld en gedeeld met de deelnemende organisaties.

Op beide onderdelen biedt het RIEC ondersteuning aan de werkgroep en aan individuele organisaties.

Welke effecten verwachten we van onze inzet?

Basis op orde: alle Drentse openbare besturen zijn optimaal toegerust om, met in achtname van de bevoegdheden, ondermijning tegen te gaan.

2. Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving (DTH)

De Drentse samenwerking Toezicht en Handhaving is een tweejarige pilot die in 2026 van start gaat. Het doel is om verschillen in uitvoeringscapaciteit tussen organisaties minder bepalend te laten zijn voor toezicht en handhaving in de provincie. Zo borgen we dat toezicht op ondermijnende criminaliteit overal in Drenthe plaatsvindt waar dat nodig is. Daarnaast wordt hiermee de informatiepositie versterkt en kan de aanpak worden versneld.

Het team richt zich op gemeentelijke taken, zoals toezicht op vergunningen, misstanden in bouw- en milieu-regelgeving, (illegale) prostitutie en arbeidsuitbuiting. Daarbij wordt nadrukkelijk samengewerkt met ketenpartners.

Ambitie

Toezicht en handhaving gericht op ondermijnende criminaliteit is in Drents verband voor alle gemeenten op een adequaat niveau.

¹ Ambities uit de DAO 1.0 in bijlage 2

Wat gaan we doen om dit te bereiken?

Er wordt een team ingericht, bestaande uit een coördinator, vier handhavers en een jurist. In afstemming en samenwerking met gemeenten gaat dit team informatie- en signaal gestuurd controles uitvoeren op de volgende aandachtsgebieden:

- Verdovende middelen
- Mensenhandel en mensensmokkel inclusief arbeidsuitbuiting
- (Onvergonde) prostitutie
- Witwassen
- Overtreding van vergunningsschriften
- (Ernstige) misstanden/verwaarlozing bouw- en milieuregelgeving
- Milieucriminaliteit
- Inschrijving Basisregistratie Personen (BRP)
- Vrijplaatsen (waaronder vakantieparken)
- Bedrijventerreinen

Daarnaast wordt bekeken hoe de DTH een rol kan spelen bij preventieve activiteiten. Dit kan bijvoorbeeld met voorlichting over ondermijning aan agrarische ondernemers.

De projectgroep DTH valt onder regie van gemeente Emmen en zal verder bestaan uit vertegenwoordiging van gemeenten, het Zorg- en veiligheidshuis Drenthe, de aanpak mensenhandel, Vitale Vakantieparken Drenthe, het RIEC, de politie en de Omgevingsdienst.

Welke effecten verwachten we van onze inzet?

1. Terugdringen ondermijning: het terugdringen van ondermijnende criminaliteit door hier als overheid zichtbaar tegen op te treden.
2. Verbeteren informatiebeeld: een versterkt informatiebeeld van ondermijning in de provincie.
3. Bestuurlijke controles: het vergroten van de efficiëntie en kwaliteit van bestuursrechtelijke controles.
4. Expertise: het vergroten van ervaring en expertise bij gemeenten in de aanpak van ondermijning.

.....

3. Wet Bibob

De Wet Bibob draagt bij aan het voorkomen dat criminele organisaties misbruik maken van vergunningen, subsidies en aanbestedingen.

De subgroep Bibob onder de DAO uit 2024 is inmiddels verbreed tot een 'Drentse kenniskring Bibob'. In deze kring zijn alle DAO-partners, het RIEC en het OM vertegenwoordigd. Onder regie van gemeente Tynaarlo en in samenwerking met de provincie Drenthe worden momenteel mogelijkheden tot verdere samenwerking en ondersteuning bij de uitvoering verkend.

Op 12 november 2025 is het amendement 'Versnelling Drentse Aanpak Ondermijning' op de begroting van de Provinciale Staten aangenomen. Hierin is specifiek geld gereserveerd voor de toepassing van de Wet Bibob, hetgeen we in de verdere planvorming kunnen benutten.

De subgroep Bibob gaat onder de DAO 2.0 verder als één van de projectgroepen.

Ambitie

De Wet Bibob wordt door de Drentse openbare besturen consequent, optimaal en zichtbaar toegepast.

Wat gaan we doen om dit te bereiken?

We gaan de komende periode onderzoek doen naar:

- Hoe een structurele samenwerking tussen provincie, gemeenten, waterschappen en relevante partners eruit zou moeten zien – zowel op korte als op lange termijn.
- De realisatie van een zo uniform mogelijke werkwijze door dezelfde sectoren met een afgesproken minimum kader te toetsen op basis van het beleid.
- Hoe partijen het beste ondersteund kunnen worden bij de uitvoering.

Daarnaast wordt de komende periode extra ingezet op:

- Ondersteuning aan de waterschappen bij het verder vormgeven en toepassen van hun Bibob-beleid.

Welke effecten verwachten we van onze inzet?

1. Versterkte integrale veiligheid: criminele inmenging in de leefomgeving en economie wordt vroegtijdig gesignaleerd en tegengegaan.
2. Uniforme werkwijze: gemeenten, waterschappen en provincie hanteren dezelfde kaders en processen, waardoor rechtszekerheid en efficiëntie toenemen.
3. Kennisdeling en professionalisering: alle betrokkenen beschikken over actuele kennis en tools om Bibob-toetsen goed uit te voeren.
4. Preventieve werking: door zichtbare en consequente toepassing van Bibob wordt Drenthe minder aantrekkelijk voor ondermijnende criminaliteit.

4. Weerbare overheid

Vanuit het oogpunt van een weerbaar openbaar bestuur in Drenthe, blijven we in de DAO 2.0 doorbouwen. Op dit gebied zijn tal van (landelijke en/of regionale) instanties actief zoals het Netwerk Weerbaar Bestuur, het RIEC en de VNG. Met de kennis- en expertise die zij bieden, gaan we gerichte stappen zetten om de weerbaarheid van bestuur en ambtelijke organisatie te versterken. Daarbij betrekken we nadrukkelijk ook het thema digitale weerbaarheid, aangezien criminele beïnvloeding en ondermijning zich steeds vaker via digitale middelen manifesteren. Denk aan cyberaanvallen, datamisbruik, phishing en digitale intimidatie (zoals doxing).

Op dit moment is er een subgroep actief. Deze groep gaat onder de DAO 2.0 door als projectgroep. De provincie Drenthe faciliteert de regierol voor deze projectgroep. Verder bestaat de groep uit vertegenwoordiging vanuit gemeenten, waterschappen en het RIEC.

In de DAO 2.0 willen we medewerkers van DAO-partners op het gebied van P&O, HRM, integriteit, ARBO én informatieveiligheid effectief betrekken in de verdere planning binnen dit onderwerp.

Ambitie

De Drentse openbare besturen zijn zo goed mogelijk beschermd tegen criminele beïnvloeding, intimidatie, digitale dreigingen en ondermijnende activiteiten.

Wat gaan we doen om dit te bereiken?

Aan de hand van kennis en expertise van het Netwerk Weerbaar Bestuur, het RIEC en de VNG gaan we specifiek voor de Drentse openbare besturen concrete voorstellen doen, handreikingen opstellen en acties ontplooiën op het gebied van:

- Veilig werken, waaronder bescherming tegen agressie en geweld, tegengaan van intimidatie én het vergroten van digitale weerbaarheid (zoals bewustwording rond phishing, datalekken en cyberdreigingen).
- Het screenen van (nieuw) personeel.
- Het verkleinen van interne risico's in kwetsbare functies om mogelijke invloeden van ondermijning – zowel fysiek als digitaal – te mitigeren.
- Het versterken van informatieveiligheid en het bevorderen van cyberweerbaarheid binnen alle lagen van de organisatie.
- Het structureel aandacht vragen voor het onderwerp integriteit², inclusief digitale integriteit en zorgvuldig datagebruik.

Welke effecten verwachten we van onze inzet?

1. Optimale ondersteuning en afstemming: DAO-partijen zijn beter beschermd tegen criminele beïnvloeding, digitale dreigingen en ondermijnende activiteiten door duidelijke integriteitskaders, preventieve maatregelen en versterkte cyberweerbaarheid.
2. Uniforme normen en processen: betrokken organisaties hanteren zoveel mogelijk dezelfde richtlijnen, waardoor samenwerking transparanter, veiliger en efficiënter wordt.

² Het zorgvuldig, rechtmatig en ethisch omgaan met digitale systemen, data en informatie binnen het openbaar bestuur.

3. Kennisdeling en professionalisering: medewerkers beschikken over actuele kennis, tools en trainingen om ondermijnings-, integriteits- én cyberrisico's te herkennen en adequaat te handelen.
4. Cultuur van weerbaarheid: door structurele aandacht voor integriteit en digitale weerbaarheid ontstaat een organisatiecultuur waarin meldingen en signalen serieus worden genomen en criminele druk – zowel fysiek als digitaal – minder kans krijgt.

Inhoudelijke thema's

5. Zorgcriminaliteit

De urgentie om ervoor te zorgen dat zorggelden op de juiste wijze worden ingezet, groeit de laatste jaren. We willen voorkomen dat een kwetsbare doelgroep slachtoffer wordt van fraude en criminaliteit en hierdoor niet de zorg ontvangt waar ze recht op heeft. Daarnaast moeten gemeenten voorkomen dat zij (ongewild) fraude en criminaliteit faciliteren. De gemeente is immers eindverantwoordelijk voor een rechtmatige besteding van zorggelden vanuit de Jeugdwet en WMO. Dit vraagt om een gezamenlijke extra inzet van gemeenten op de aanpak van zorgcriminaliteit en -fraude. Zowel burgemeesters als wethouders sociaal domein hebben de aanpak van zorgcriminaliteit benoemd tot prioriteit. Naast burgemeester Van Oosterhout van gemeente Emmen als bestuurlijk portefeuillehouder van de Drentse aanpak in het geheel, heeft wethouder Broekema van Assen de rol van bestuurlijk trekker voor specifiek dit thema op zich genomen.

Ambitie

Inwoners in Drenthe ontvangen de zorg waar zij recht op hebben doordat zorggelden rechtmatig worden besteed en fraude en criminaliteit worden bestreden.

Wat gaan we doen om dit te bereiken?

Er zijn verschillende ontwikkelingen, zowel landelijk als regionaal, die bijdragen aan een stevigere aanpak op zorgcriminaliteit. De DAO zien we in deze als het platform en de schaalgrootte waarop we deze ontwikkelingen willen ontsluiten en doorvoeren naar de deelnemende organisaties. Om dit thema te leiden wordt een projectleider geworven.

Concreet denken wij in ieder geval aan de volgende actielijnen:

- Verdere bewustwording creëren over zorgcriminaliteit in het sociaal domein.
- Inzetten op het weren van malafide zorgaanbieders door het opwerpen van barrières (zoals de inzet van de Bibob toets).
- Inzetten op regionaal afgestemd of gezamenlijk beleid ten aanzien van de kwaliteits- en integriteitseisen op inkoop, - en aanbestedingsbeleid en toezicht- en handhavingbeleid in de Drentse gemeenten.
- De lessen, barrières en werkwijzen vanuit landelijke en boven-provinciale initiatieven vertalen naar voor Drenthe te benutten tools.

Het RIEC zet de komende periode ook extra in op dit onderwerp. Er vindt intensieve afstemming plaats tussen het RIEC en de DAO over de verdeling van taken en over het vormgeven van een effectieve samenwerking.

Welke effecten verwachten we van onze inzet?

1. Bescherming van kwetsbare doelgroepen: zorggelden worden rechtmatig besteed, waardoor cliënten de zorg ontvangen waar zij recht op hebben en niet slachtoffer worden van fraude of criminele uitbuiting.
2. Versterkte (integrale) samenwerking: criminele inmenging in de zorgsector wordt vroegtijdig gesignaleerd en tegengegaan door gezamenlijke inzet van gemeenten, RIEC en ketenpartners.

3. Uniforme werkwijze en samenwerking:
gemeenten hanteren afgestemde kaders voor toezicht, handhaving en inkoop, waardoor het waterbedeфект wordt voorkomen en criminelen geen zwakke schakels kunnen benutten.
4. Preventieve werking en professionalisering:
door bewustwording, screening en toepassing van instrumenten zoals Bibob en gezamenlijke beleidslijnen wordt de zorgsector minder aantrekkelijk voor fraudeurs en ondermijnende criminaliteit.

6. Jonge aanwas

Criminelen ronselen kwetsbare jongeren voor het uitvoeren van strafbare feiten, waardoor zij in het criminele milieu terecht komen. Het is vaak moeilijk om hier weer uit te stappen. Vanuit de provincie en Drentse gemeenten is aangegeven dat de aanpak van jonge aanwas een belangrijk thema is. Deze urgentie hebben we ook terug gehoord vanuit ketenpartners zoals de politie, het Zorg- en veiligheidshuis (ZVHD) alsmede vanuit de aanpak Mensenhandel.

De bovengemeentelijke inzet binnen de DAO op de aanpak van jonge aanwas draagt eraan bij dat betrokken instanties beter positie kunnen pakken en biedt kansen voor het bundelen en uitwisselen van kennis en expertise. Bestuurlijk houden we het thema stevig vast. Naast burgemeester Van Oosterhout van gemeente Emmen als bestuurlijk portefeuillehouder van de Drentse aanpak in het geheel, heeft wethouder Van Tongeren van Borger-Odoorn de rol van bestuurlijk trekker voor specifiek Jonge aanwas opgepakt.

Met 'jonge aanwas' bedoelen we kinderen en jongeren tot 23 jaar waarbij signalen en/of risicofactoren aanwezig zijn waardoor zij meer kans hebben om in de (ondermijnende) criminaliteit af te glijden. Door hun kwetsbaarheid en de aanwezigheid van criminogene factoren kunnen zij de instroom van de volgende generatie (drugs)criminelen worden. Daarbij loopt dader- en slachtofferschap veelal door elkaar heen en ligt uitbuiting op de loer. Er zijn veel onderlinge verbanden tussen de kinderen, jongeren en (jong)volwassenen in de criminele en overlast gevende netwerken.

Ambitie

Samen zorgen we ervoor dat ieder kind gezien wordt, gesteund wordt en opgroeit in een omgeving die beschermt tegen criminele invloeden.

Wat gaan we doen om dit te bereiken?

De volgende actielijnen kunnen deel uitmaken van een regionale aanpak:

- Het versterken van de domein overstijgende aanpak binnen de gemeente. Dit betekent dat de verbinding tussen het veiligheidsdomein met het sociaal domein van preventie tot aan repressie wordt verbeterd.
- Het ontwikkelen van een provinciebrede lokale en regionale, duurzame aanpak (van beleid tot uitvoering), met een doorlopende lijn van (vroegtijdig) herkennen en samenbrengen van signalen en het in samenhang inzetten van interventies. Hierbij zijn justitiële partners, zorgpartners en gemeenten betrokken.
- In kaart brengen van bestaande overlegstructuren met betrekking tot jeugd ten behoeve van het vormgeven van een structureel overleg tussen gemeenten, politie, OM, onderwijs en zorgpartners over casuïstiek en trends.
- Het verbinden van bestaande aanpakken, zoals jeugdgroepen aanpak lokaal en regionaal, online criminaliteit inclusief jonge aanwas om tot een versterkte aanpak te komen.
- Gebruik van data-analyse en onderzoek om de aanpak effectiever te laten worden.

Welke effecten verwachten we van onze inzet?

1. Versterkte samenwerking tussen ketenpartners:
gemeenten, onderwijs, jeugdzorg en politie werken integraal samen om risicojongeren te begeleiden en kansen te bieden.
2. Bewustwording en weerbaarheid bij jongeren en hun omgeving: door gerichte campagnes en educatie worden jongeren, ouders en professionals alert op mogelijke signalen.

3. Structurele aanpak en duurzame alternatieven:
jongeren krijgen toegang tot positieve netwerken, inzet op meerdere leefgebieden, inzet op beschermende factoren, opleiding en werk, waardoor criminele carrières worden doorbroken.
 4. Voorkomen van afglijden naar de criminaliteit:
jongeren worden minder vatbaar voor criminele uitbuiting door vroegtijdige signalering en preventieve interventies.
-

7. Vastgoed

Criminelen hebben voor hun activiteiten in veel gevallen een pand (vastgoed) nodig. Bijvoorbeeld voor illegale prostitutie, hennepsteelt, arbeidsuitbuiting of opslag van verboden goederen. Daarnaast bieden vastgoedtransacties mogelijkheden om fraude te plegen en geld te witwassen. Daarom is de vastgoedsector interessant voor de georganiseerde criminaliteit.

Het thema vastgoed heeft overlap met diverse andere ondermijningsthema's zoals uitbuiting arbeidsmigranten, seksuele uitbuiting, drugsvervaardiging en -handel en zorgcriminaliteit. Ook is er samenhang met VVP en kan de samenwerking verder vormgegeven worden. Binnen de Drentse Toezicht en Handhaving (ambitie 4) zal nadrukkelijk aandacht zijn voor (controles) op vastgoed. Daarnaast is er een sterke relatie met de toepassing van de wet Bibob.

Toch is het ontwikkelen van een aanpak specifiek vanuit het oogpunt van vastgoed interessant omdat de overheid hier een aantal concrete instrumenten tot haar beschikking heeft.

Het is belangrijk om vooraf goed zicht te krijgen in de omvang en effecten problematiek in Drenthe. De te vormen projectgroep Vastgoed gaat dit in beeld brengen en stelt daarbij een provinciaal plan van aanpak op met een handelingskader voor de deelnemende organisaties.

Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om meer zicht te krijgen op malafide vastgoedtransacties die buiten de gemeente omgaan.

Ambitie

Het gebruiken van vastgoed in Drenthe voor ondermijnende criminaliteit is bemoeilijkt.

Wat gaan we doen om dit te bereiken?

In het kader van het beperken van de belasting van de deelnemende organisaties, wordt het ontwikkelen van deze aanpak enigszins getemporiseerd. Het project op Vastgoed start in het najaar van 2026.

De volgende actielijnen kunnen deel uitmaken van het plan van aanpak:

- Verhogen van bewustwording en daarmee signalering bij specifieke ambtenaren die vanuit hun reguliere werk (veelvuldig) te maken hebben met de aan- en verkoop van vastgoed, grondtransacties, toezicht en handhaving op omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten.
- Vergroten kennis en bewustwording van poortwachters en andere externe partijen.
- Benutten van de mogelijkheden om de Wet Bibob toe te passen om zo malafide partijen vroegtijdig te weren.
- Onderzoek naar overige passende mogelijkheden om barrières op te werpen in beleid.
- Het bieden van concrete handvatten voor optimale inzet van de Wet goed verhuurderschap.
- Aandacht voor in beeld brengen van leegstand en spookbewoning, zowel in agrarisch gebied als in (grotere) kernen.
- Vergroten van het zicht op (kamer) verhuur locaties.

Er zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de uitvoering van maatregelen die vaak op andere afdelingen dan de afdeling veiligheid moet worden genomen. Interne samenwerking is daarom een belangrijk onderdeel van dit proces. Daarnaast wordt bij het opstellen van het plan van aanpak afgestemd met andere lopende initiatieven zoals VVP en huisvesting arbeidsmigranten.

Welke effecten verwachten we van onze inzet?

1. Tegengaan ongewilde facilitering criminaliteit:
DAO-partijen zijn beter beschermd tegen ongewilde facilitering van ondermijnende activiteiten met behulp van vastgoed.
2. Versterken informatiepositie: het zicht op de problematiek en risico's wordt vergroot.
3. Bewustwording, kennisdeling en professionalisering: medewerkers beschikken over actuele kennis, tools en trainingen om ondermijnings- en integriteitsrisico's te herkennen en adequaat te handelen.
4. Versterkte (integrale) samenwerking:
vastgoedfraude en vastgoed als middel voor criminele activiteiten worden vanuit een gezamenlijk opgesteld handelingskader tegengegaan door gezamenlijke inzet van gemeenten, RIEC en ketenpartners.

5. Financiën

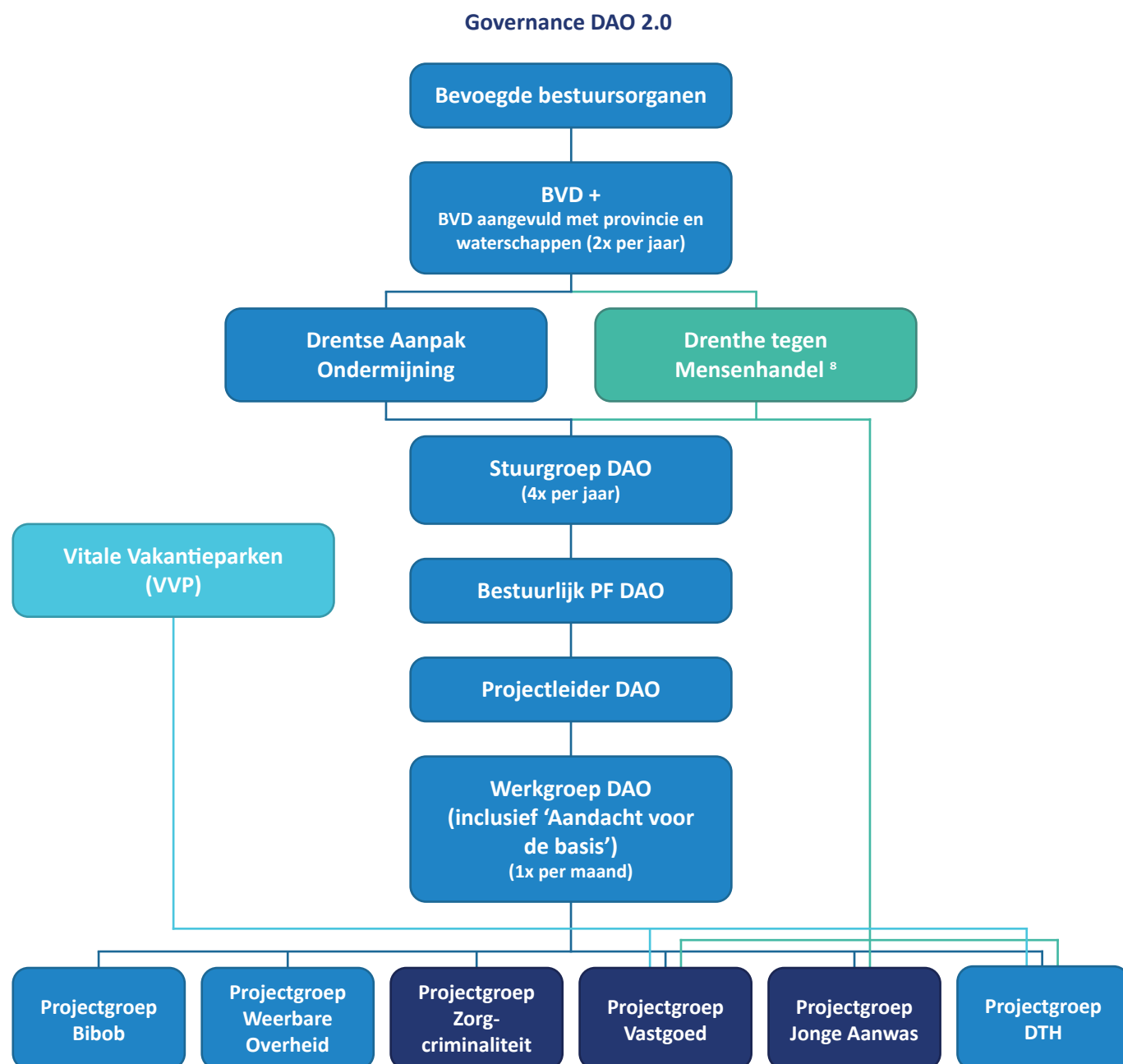
Voor komende periode zijn middelen beschikbaar om de DAO 2.0 en de plannen die hieruit voortkomen te bekostigen. Er zijn twee aparte financieringsstromen:

1. De provincie Drenthe heeft in februari 2024 een bedrag van € 521.000, afkomstig van het ministerie van BZK, beschikbaar gesteld aan de DAO, evenals de jaarlijkse toelage van dit ministerie voor de periode 2024–2029 van € 119.770.
2. Verder hebben de Provinciale Staten van Drenthe voor 2026 €500.000,- en voor 2027 €500.000,- aan extra middelen ter beschikking gesteld voor de DAO. Dit geld is bestemd voor de aanpak van zorgcriminaliteit (bijvoorbeeld voor het aanstellen van een projectleider hiervoor), de regionale samenwerking op de Wet Bibob en ter cofinanciering van de Drentse samenwerking toezicht en handhaving (DTH).

Deze middelen zijn en worden onder meer ter financiering van het projectleiderschap op de DAO ingezet, als ook ter realisatie van plannen vanuit projectgroepen, bijeenkomsten, facilitaire kosten, onderzoek en (publieks)campagnes. Ook zijn tal van (individuele) initiatieven vanuit DAO-partners hiermee ondersteund en dit blijven we doen.

Bijlage 1: Governance

Waar de DAO uit 2024 hoofdzakelijk uit ging van het op orde brengen van de basis voor de aanpak van ondermijning, gaan we met de DAO 2.0 naar een nieuwe fase waarin de focus zal liggen op thematische, inhoudelijke en specifieke onderwerpen. Dit vraagt om een aangepaste governance. Ook de samenwerking en samenhang met de Aanpak Mensenhandel en Vitale Vakantieparken (VVP) wordt hierin meegenomen.

⁸ De samenwerking tussen de Drentse Aanpak Ondermijning en Drenthe tegen Mensenhandel is uitgewerkt in bijlage 3.

Bijlage 2: Ambities DAO 1.0

Op 2 februari 2024 hebben de provincie Drenthe, de 12 Drentse gemeenten en de 4 in Drenthe gelegen waterschappen afgesproken om binnen twee jaar de volgende ambities te behalen. Nagenoeg alle ambities zijn behaald (zie voorwoord burgemeester Van Oosterhout), maar er zijn nog enkele doelen te behalen. Hierna volgen de in de DAO 1.0 geformuleerde ambities. In 2026 en 2027 gaan we ervoor om deze allemaal te realiseren.

Ambities

1. Verhogen bewustwording bij het bestuur en ambtelijke organisatie

- 1.1 Partijen besteden binnen de eigen organisatie structureel aandacht aan weerbaarheid en integriteit en het verhogen van bewustwording om ondermijnende criminaliteit te voorkomen en tegen te gaan.
- 1.2 Gemeenten besteden in het verhogen van de bewustwording over en het tegengaan van ondermijnende criminaliteit, nadrukkelijk aandacht aan het thema zorgcriminaliteit.
- 1.3 Ondermijning is een vast onderdeel op de agenda van de politie basisteam driehoeken in Drenthe. Dit in de vorm van kennisdeling over fenomenen en ontwikkelingen en waar mogelijk het bespreken van casuïstiek.
- 1.4 Partijen nemen deel of dragen actief bij aan integrale casuïstiek, thema's en fenomeenonderzoeken naar ondermijning, voor zover dit vanuit de geldende wettelijke kaders mogelijk is.
- 1.5 Partijen hebben een actueel plan van aanpak, een uitvoeringsplan of werkwijze waarin de aanpak van ondermijning (en het versterken van de eigen weerbaarheid) is beschreven.
- 1.6 Partijen verkennen hoe het thema ondermijning binnen de eigen organisatie in overige beleidsstukken en in reguliere plannings- en verantwoordingsdocumenten kan worden opgenomen.

2. Informatiepositie en-huishouding

- 2.1 Partijen hebben een interne mogelijkheid voor het melden van signalen van ondermijning en communiceren intern over de betreffende meldmogelijkheid.
- 2.2 Meldingen die bij partijen binnenkomen waarbij de ontvangende partij niet het bevoegde gezag is, worden conform wet- en regelgeving doorgezonden naar het juiste bevoegde gezag.
- 2.3 Op gemeentelijk niveau worden signalen van ondermijning in een intern periodiek overleg (LIO) ingebracht en geduid. Indien blijkt dat voor het uitvoeren van interventies andere partijen nodig zijn, zullen die worden betrokken.
- 2.4 Gemeenten beschikken over een platform waarin externen (zoals inwoners en ondernemers) anoniem signalen van ondermijning kunnen melden (bijvoorbeeld Meld Misdaad Anoniem).
- 2.5 Partijen bevorderen het bewustzijn in hun organisatie over een adequate en juiste informatiebeveiliging en privacywetgeving in het kader van ondermijning en tegen cybercriminaliteit.

3. Wet- en regelgeving, beleid en handhaving

- 3.1 Gemeenten beschikken over een Algemene plaatselijke verordening die ondermijningsproof ³ is gemaakt.
- 3.2 De partijen beschikken over een actueel ⁴ Bibob-beleid.

³ Met ondermijningsproof wordt bedoeld dat de APV regelgeving bevat op in ieder geval de onderwerpen: (1) sluiting van voor het publiek toegankelijke gebouwen, (2) (exploitatie)vergunningstelsel voor openbare ((droge) horeca) inrichtingen, (exploitatie) vergunningstelsel voor prostitutie/ escort/seksinrichtingen en (exploitatie) vergunningstelsel voor speelautomatenhallen (te regelen via een verordening Speelautomatenhallen), alle categorieën met de eis 'niet in enig opzicht van slecht levensgedrag zijn' (3) tegengaan onveilig, niet leefbaar en malafide ondernemersklimaat (vergunningplicht branches, gebieden en gebouwen) en (4) evenementenvergunning met onder andere regels voor vechtsportevenementen. E.e.a. is uiteraard onderhevig aan nieuwe wetgeving als ook op grond van jurisprudentie.

⁴ Het Bibob-beleid is aangepast naar aanleiding van de wetwijziging 2e tranche Wet Bibob en de Omgevingswet en wordt actueel gehouden bij nieuwe wetgeving en jurisprudentie.

- 3.3 Binnen het gemeentelijk Bibob beleid zijn de toepassingsgebieden benoemd waar het risico op ondermijning relatief hoog is. De Wet Bibob wordt in ieder geval toegepast bij: Alcoholwetvergunning, Exploitatievergunning voor openbare inrichtingen, Exploitatievergunning coffeeshops en Exploitatievergunning prostitutie/ escort/seksinrichtingen, Omgevingsvergunningen voor de bouwactiviteit ⁵ en voor de milieubelastende activiteit. Bij de overige toepassingsgebieden ⁶ bepalen de gemeenten of zij de Wet Bibob toepassen (kan-bepaling).
- 3.4 De provincie en de waterschappen maken risicogerichte keuzes ten aanzien van de processen waarop de Wet Bibob van toepassing wordt verklaard en delen deze keuzes met de overige partijen.
- 3.5 Partijen maken actief gebruik van de tipbevoegdheid zoals neergelegd in artikel 26 van de Wet Bibob om elkaar in voorkomende gevallen te waarschuwen.
- 3.6 Gemeenten beschikken over een actueel Damoclesbeleid (artikel 13b Opiumwet).
- 3.7 Ten behoeve van het gemeentelijk drugsbeleid handelen gemeenten conform een geactualiseerd regionaal drugsconvenant.
- 3.8 Gemeenten beschikken over een regionaal (provinciaal) afgestemd Mensenhandelbeleid.
- 3.9 Partijen zorgen dat hun toezichthouders en buitengewoon opsporingsambtenaren opgeleid zijn in het signaleren en handhaven op ondermijnende criminaliteit.
- 3.10 Partijen werken, ieder vanuit diens rol en taken, samen in de uitvoering van toezicht- en handhavingsacties gericht op het tegengaan van ondermijning in zowel preventieve als repressieve zin.

4. Weerbaar bestuur en een weerbare organisatie

- 4.1 Partijen regelen hun interne processen dusdanig, dat medewerkers en politieke ambtsdragers optimaal beschermd worden tegen agressie en geweld.
- 4.2 Partijen beschikken over een actueel integriteitsbeleid, waarin het screenen van ambtenaren en bestuurders, de risico's van kwetsbare functies en processen en de maatregelen voor het tegengaan van deze risico's staan beschreven.
- 4.3 De commissaris van de Koning, de dijkgraven en burgemeesters bevorderen dat zowel binnen de ambtelijke organisatie als bij de diverse bestuursorganen periodiek aandacht wordt besteed aan het onderwerp integriteit.
- 4.4 Partijen zorgen- voor zover daar aanleiding toe is- voor een consequente screening van medewerkers, zowel bij nieuwe medewerkers als bij de inhuur van (tijdelijke) medewerkers.
- 4.5 Partijen laten een aangescherpte screening (VOG-Politiegegevens) uitvoeren voor (nieuwe) medewerkers ⁷ die werkzaam zijn in de domeinen openbare orde en veiligheid, Bibob, ondermijning, informatievoorziening en toezicht en alle buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's).

5. Communicatie

- 5.1 In het kader van ondermijning hebben partijen zowel een interne en externe communicatiestrategie gericht op het verhogen van bewustwording en ter bevordering van meldingsbereidheid. Periodiek te houden externe voorlichtings- en bewustwordingscampagnes maken deel uit van deze strategie.
- 5.2 Periodiek wordt vanuit de provinciale werkgroep een generiek bericht opgeleverd over een relevant onderwerp binnen de thema's ondermijning, weerbaarheid of integriteit en dit wordt binnen alle aangesloten organisaties gedeeld.

⁵ Waarbij de bouwsom volgens berekening van het college van B&W meer bedraagt dan €750.000 exclusief BTW. Het staat partijen vrij een strengere norm te hanteren. In aanvulling daarop kunnen gemeenten risicocategorieën en/ of risicogebieden aanwijzen onder dit bedrag waarvoor de Wet Bibob van toepassing is.

⁶ De overige toepassingsgebieden in de zin van de Wet Bibob zijn: (1) aanwezigheidsvergunning, vergunning speelautomatenhallen, vergunning kansspelen (2) (vechtsport) evenementen, (3) subsidies, (4) vastgoedtransacties en (5) overheidsopdrachten.

⁷ Ook voor medewerkers werkzaam via inhuur of met een aanstelling voor bepaalde tijd.

Bijlage 3: Samenwerking DAO en Drenthe tegen Mensenhandel

Hieronder treft u een overzicht van hoe de samenwerking tussen de aanpak mensenhandel en de DAO is vormgegeven. Mensenhandel is een vorm van ondermijning, maar de aanpak verschilt met name qua netwerk en doelstelling.

